

Bydelsplan for sorteringspunkter på Østerbro

Eksempel på sorteringspunkt med tre kuber. Placering samt udformning af affaldsløsninger og anlæg er ikke nøjagtig gengivelse af hvordan et sorteringspunkt kommer til at fremstå.

Baggrund

Med Borgerrepræsentationens vedtagelse af Cirkulær København – Ressource- og Affaldsplan 2024 den 13. december 2018 blev det besluttet at opstille 750 sorteringspunkter i byrummet i hele København inden 2024. Sorteringspunkterne vil som supplement til de eksisterende affaldsordninger til husholdningsaffald bidrage til at øge servicen for københavnernes i form af sorteringsmuligheder til husholdningsaffald i byrummet og større sorteringskapacitet. Løsningen erstatter ikke de affaldskurve, som i dag findes i det offentlige rum til gadeaffald. Etablering af sorteringspunkter er en helt central indsats for at bidrage til målsætningen om at København bliver CO₂-neutral i 2025 og for at nå målet i Cirkulær København om 70 % genanvendelse af husholdningsaffald.

Sorteringspunkterne er designet af C. F. Møller Denmark A/S, der er udvalgt på baggrund af en designkonkurrence med stadsarkitekten som formand for bedømmelseskomiteen.

Af indstillingen til Cirkulær København fremgår det, at indsatsen forudsætter finansiering til dækning af provenutab fra anslået 760 nedlagte parkeringspladser fordelt over hele byen, som skal anvendes til placering af 350-400 af de i alt op til 750 sorteringspunkter.

Indstilling om retningslinjer og proces for placering af sorteringspunkter, godkendt i Teknik- og Miljøudvalget den 26. oktober 2020, udgør Teknik- og Miljøforvaltningens administrationsgrundlag for udpegning af placeringer til sorteringspunkter. Indstillingen fastlægger, at der skal udarbejdes en bydelsplan for hver af de københavnske bydele, med start på Amager Øst, samt de overordnede principper for placering af sorteringspunkter.

Denne bydelsplan indeholder forvaltningens forslag til placeringer til sorteringspunkter på Østerbro. De konkrete placeringer fremgår af kortet vedlagt bydelsplanen, og uddybende information om hvert enkelt

sorteringspunkt fremgår af den vedlagte tabel (bilag 3b og 3c). I alt foreslås placering af 52 sorteringspunkter på Østerbro. Et sorteringspunkt kan bestå af tre forskellige beholdertyper: kuber, affaldscontainere gemt i et skjul eller nedgravede beholdere med en top over jorden (se illustration nedenfor). Sorteringspunkterne på Østerbro består hver især kun af én type beholdere.

I forbindelse med forberedelse af anlægsarbejdet skal sorteringspunkterne projekteres. Projekteringen kan afdække eksempelvis anlægs- eller driftstekniske forhold som medfører, at forvaltningen kan være nødt til at justere et sorteringspunkt, sløjfe et sorteringspunkt eller ændre på hvilke parkeringspladser, der skal nedlægges. Som led i myndighedsbehandlingen af sorteringspunkterne skal der udføres partshøringer og naboorienteringer, ligesom der potentielt vil skulle dispenseres for bestemmelser i lokalplaner i forbindelse med nogle af sorteringspunkterne. I begge tilfælde kan det give anledning til at justere eller helt sløjfe et sorteringspunkt.

Illustrationen viser de tre typer beholdere, som et sorteringspunkt kan bestå af: (fra venstre) skjul, kuber eller nedgravede beholdere.

Bydelens egenart

Som Københavns yngste brokvarter er Østerbro en urban bydel. Et særligt træk ved Østerbro er den markante opdeling i karrébyen og havnebyen, hvor togbanen danner barriere og Strandboulevarden udformer den oprindelige kystlinje. Kontrasten mellem den tætte karréby og havneområdets større skala, med pakhuse, ældre siloer, Svanemølleværftet og nyere bebyggelser er et unikt træk ved Østerbro. Udbygningen af Nordhavn vil dertil relatere til viderefortolkning af Østerbros karréby og havnens større skala.

Karrébyen er opdelt i ydre- og indre Østerbro, adskilt af Jagtvej-Strandboulevarden, hvor byrummene er bundet sammen i et netværk med Jagtvej-Strandboulevarden som forbindelse på tværs af det gamle Østerbro, og Østerbrogade som forbindelse mellem nord og syd.

Den store udvikling af Østerbro foregik i årene efter 1890, hvilket var lidt senere end byudviklingen i de øvrige brokvarterer. Bydelen blev udbygget under andre planlægnings- og arkitektoniske idealer og lovgivning end de øvrige brokvarterer. Derfor er udformningen af de forskellige kvarterer på indre og ydre Østerbro domineret af bredere gader, flere åbne gårdrum og flere karnapper og altaner.

Østerbros karréby består af forskellige bebyggelsestyper og byrum, og samtidig er karrébyens markante grønne træk og mønstre med til at tegne og understrege strukturen bl.a. med de karakterfulde alléer i store trekantede forløb med markante knudepunkter, der giver store rumlige variationer og sammenhænge og hvorved mindre kvarterer afgrænses.

Østerbro rummer også enklaver af anderledes og lavere bebyggelsesmønstre, der danner kontrast til karréernes bebyggelser i 4-5 etager. Fx findes unikke bymiljøer i kvarteret omkring Brumleby. Selvom vegetationsdækket i bydelen er relativt lavt, så har de fleste byrum og kvarterer offentligt tilgængelige grønne områder. Især den ældre del af Østerbro har et finmasket net af grønne villaområder, pladser og hjørner. Dertil bindes bydelen sammen af grønne træer langs indfaldsveje, boulevarder og alléer, mens Fælledparken udgør hele byens åndehul og Søerne udgør en markant del af bydelen, da Sortedam Doseringen markerer den sydlige grænse.

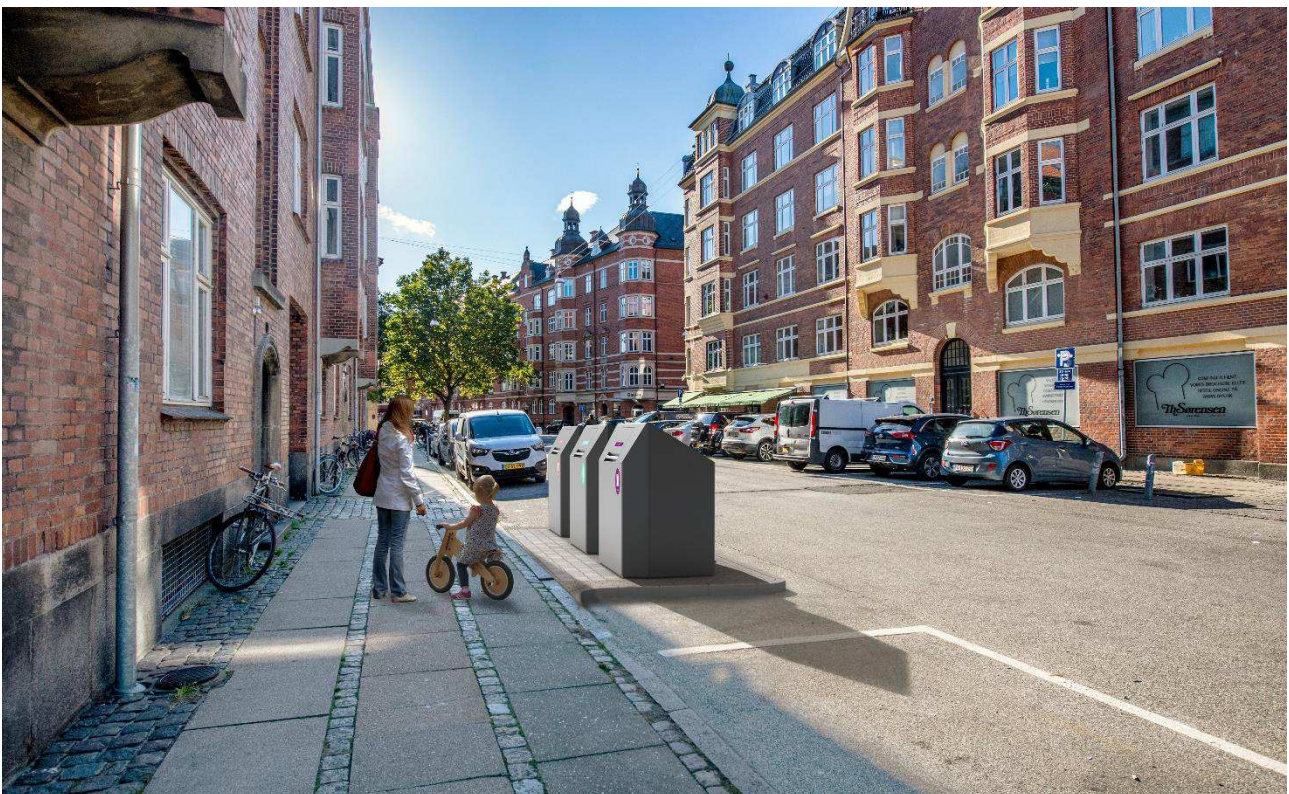
Metode for udpegning af placeringer til sorteringspunkter

Udpegning af placeringer til sorteringspunkter sker ud fra en samlet afvejning af en række forskellige forhold, såsom kapacitetsbehov, byrumskvalitet, bevægelsesmønstre, renovatørhensyn, trafikale forhold samt anlæggets kompleksitet. Sorteringspunkterne udpeges efter de overordnede principper, som er godkendt af Teknik- og Miljøudvalget i indstillingen fra den 26. oktober 2020:

- Kapacitetsbehov:
Udpegningen af placeringer til sorteringspunkterne er først og fremmest baseret på en kortlægning af behovet for sorteringskapacitet de steder, hvor der i dag ikke kan kildesorteres, samt et supplement til de steder, der allerede har affaldsordninger. Opstilling af sorteringspunkterne skal desuden understøtte et servicemål om maksimal gennemsnitlig gangafstand fra en husholdning til et sorteringspunkt. Den gennemsnitlige gangafstand for sorteringspunkter er baseret på den gennemsnitlige gangafstand til de eksisterende glaskuber.
- Brugerhensyn:
Sorteringspunkterne er placeret bolignært og i videst muligt omfang, hvor der er et naturligt højt flow af københavnere dvs. fx ved knudepunkter, tæt på arbejdspladser, skoler, sportsanlæg, kulturinstitutioner, på vej til indkøbsmuligheder mv.
- Effekt:
Placering af sorteringspunkterne er koordineret med de relevante områder i Teknik- og Miljøforvaltningen, der har projekter og indsatser, der kan tænkes at overlape med et sorteringspunkt. Den bedste løsning er fundet i dialog, for at skabe mest mulig synergi mellem projekter.
- Den gode affaldsløsning i byrummet:
Der ligger en helhedsorienteret stedspecifik byrumsfaglig vurdering til grund for udpegning af hver placering af et sorteringspunkt. Eksempelvis indgår overvejelser om hvordan sorteringspunktet indpasser sig i det eksisterende byrum ift. stedets historie samt andet byrumsinventar, synlighed, sigte- og ganglinjer, tilgængelighed, belægning, begrønning, orientering ift. boliger og erhverv mv.
- Prioritering af byrumselementer:
Sorteringspunkterne er søgt indpasset i byrummene uden at ændre for meget på de eksisterende forhold. Flere steder har det grundet pladsmangel dog været nødvendigt at flytte eksisterende byrumsinventar eller udbygge fortovet for at få plads til sorteringspunkterne. Her har forvaltningen prioriteret at flytte de mindst komplicerede elementer først, som fx cykelparkering, luftledninger og skilte. Der er generelt søgt at finde placeringer, der ikke kræver, at der skal fjernes træer eller parkeringspladser til biler, men i praksis er det umuligt ikke at inddrage parkeringspladser som del af en fortovsudbygning.

Eksempel på sorteringspunkt med tre nedgravede beholdere. Placering samt udformning af affaldsløsninger og anlæg er ikke nøjagtig gengivelse af hvordan et sorteringspunkt kommer til at fremstå.

Eksempel på sorteringspunkt med tre kuber. Placering samt udformning af affaldsløsninger og anlæg er ikke nøjagtig gengivelse af hvordan et sorteringspunkt kommer til at fremstå.

Eksempel på sorteringspunkt med to skjul. Placering samt udformning af affaldsløsninger og anlæg er ikke nøjagtig gengivelse af hvordan et sorteringspunkt kommer til at fremstå.

Sorteringspunkter på Østerbro

Det foreslås at placere 52 sorteringspunkter på offentlige veje og private fællesveje på tværs af bydelen Østerbro. De 52 sorteringspunkter forventes udgjort af samlet set 126 affaldsbeholdere fordelt på 56 nedgravede beholdere, 36 kuber og 34 affaldsskjul. Det er blevet prioriteret at opstille få større Sorteringspunkter (med 4-5 beholdere), hvor resten er af mindre størrelse (1-2 beholdere), altid med øje for at dække behovet for affaldssortering bedst muligt lokalt. I sorteringspunkterne bliver det muligt at aflevere fraktionerne madaffald, plast samt mad- og drikkevarekartoner, tekstilaffald, pap, papir, metal og glas.

Sorteringspunkterne på Østerbro er så vidt muligt placeret uden at inddrage grønne arealer. Ganske få steder kan dette dog ikke undgås, og her er det prioriteret, at det udelukkende er grønne områder, som ikke har høj rekreativ eller æstetisk værdi, fx simple græsarealer, der inddrages. Samlet set forventes det at blive nødvendigt at inddrage ca. 10m² grønne arealer til brug for sorteringspunkter i bydelen. Forvaltningen forventer at kunne etablere sorteringspunkterne på Østerbro uden at skulle fælde nogle træer.

Sorteringspunkterne placeres som udgangspunkt ikke på veje, der defineres som strøggader, eksempelvis Nordre frihavnsgade og Østerbrogade, bl.a. fordi det er et politisk mål at fastholde og prioritere det gode forretnings- og byliv. I stedet har forvaltningen afsøgt muligheden for at placere sorteringspunkterne i sidegaderne hertil.

Sorteringspunkterne fordeler sig ligeligt på tværs af Østerbro. I villakvarterer og nyopførte boligområder er der dog særlige forhold, der gør sig gældende. I villakvarterne har de fleste allerede adgang til sortering af alle affaldsfraktioner på matriklen, og de fraktioner de mangler, bliver udrullet i løbet af 2022-23. Derfor opstilles færre og mindre sorteringspunkter, som til gengæld kan supplere med affaldsfraktionerne glas og tekstil¹, som villaerne ikke har på egen matrikel. Ved villakvarterne foreslås sorteringspunkterne opstillet i periferien, da skraldebiler i flere tilfælde er for store til at kunne komme igennem områderne. I nyopførte

¹ Tekstil udgør i dag ikke en selvstændig affaldsfraktion i villaer og etageejendomme, men EU har stillet krav til etablering af en henteordning for tekstiler, der i Danmark implementeres fra medio 2023. Sorteringspunkterne kan opfylde kravet til en sådan ordning, således at der ikke er behov for at opstille nye beholdere hertil i etageejendomme og villaer.

boligområder, særligt Nordhavn og Søndre Frihavn, er der som udgangspunkt mindre behov for supplerende affaldsløsninger, hvorfor der opstilles færre sorteringspunkter i disse områder. Endelig er der nogle områder, der i dag i særlig høj grad mangler adgang til sorteringsmuligheder – oftest pga. pladmangel ved ejendommene. I disse områder er det prioriteret at tilvejebringe øgede sorteringsmuligheder gennem opstilling af store eller mange sorteringspunkter med tilsvarende mange forskellige fraktioner. Eksempler herpå er særligt omkring Lyngbyvejskvarteret, Komponistkvarteret, Brumleby samt Olufsvej.

Forvaltningen koordinerer løbende med andre igangværende og kommende anlægsprojekter og indsatser på Østerbro, som kan tænkes at have sammenfald eller skabe synergi med sorteringspunkterne. Herunder kan nævnes klimatilpasningsprojekter, diverse vejprojekter som fx vejgenopretning, cykelprojekter og sikker skolevejsprojekter samt udeservering og stadepladser. Sorteringspunkterne er søgt placeret, så de i videst muligt omfang understøtter disse projekter og indsatser.

Kommunikation og involvering

Teknik- og Miljøforvaltningen lægger vægt på at involvere københavnernes, lokale erhvervsdrivende, lokaludvalg, miljøpunkter m.fl. i arbejdet med at finde placeringer til sorteringspunkterne. Involvering i projektet er inddelt i to spor: Et overordnet, løbende spor på tværs af alle bydele, samt et lokalt bydelsspor i to faser, som gentages for hver bydel.

Det overordnede spor består i en informationskampagne og generel involvering af københavnernes. Informationskampagnen fortæller om sorteringspunkterne og rationale bag, og understøtter involvering ved at gøre opmærksom på, hvordan man som borger kan komme med input. Københavnerne har mulighed for at komme med forslag til placering af sorteringspunkter via en digital kortløsning, og borgernes forslag indgår i forvaltningens arbejde med at finde placeringer. Kampagnen omfatter blandt andet en projekthjemmeside, annoncering på sociale medier, skiltning i det offentlige byrum og annoncer i lokale aviser.

Derudover har københavnernes mulighed for at komme med forslag til placering af sorteringspunkterne gennem en digital kortløsning. Borgernes forslag indgår i forvaltningens arbejde med at finde placeringer.

Det lokale spor, bydelssporet, består af følgende to faser: 1. involvering af lokaludvalg og miljøpunkter, og 2. borgermøde og kommentering af placeringer til sorteringspunkter.

Fase 1: Involvering af lokaludvalg og miljøpunkter

Første fase af inddragelsen omfatter opstarts- og fokuspå møder med lokaludvalg og miljøpunkter. Opstartsmøderne har til formål at introducere projektet samt drøfte inddragelsesprocessen. På baggrund af opstartsmøderne samler lokaludvalget en række personer som deltager i et efterfølgende fokuspå møde. Fokuspå mødet har til formål at indsamle brugbar lokal viden, afdække særlige opmærksomhedspunkter samt danne grundlag for en god dialog i den konkrete bydel. Møderne afholdes ved opstart af screeningsarbejdet i de givne bydele, således at forvaltningen opnår lokal indsigt til brug for screeningsarbejdet. Der opretholdes løbende dialog med både lokaludvalg og miljøpunkt.

Fase 2: Borgermøde og kommentering

Når forvaltningen har fundet frem til egnede placeringer til sorteringspunkter i en bydel, sendes forslaget til orientering i TMU samt præsenteres for lokaludvalg og miljøpunkt. Derpå inviterer forvaltningen, lokaludvalget og miljøpunktet til borgermøde, hvor forvaltningens samlede forslag til placering af sorteringspunkterne præsenteres og drøftes. Placeringerne offentliggøres ligeledes på projekthjemmesiden. Sideløbende med borgermødet har både lokaludvalg, miljøpunkter og borgere mulighed for at sende skriftlige kommentarer til forvaltningen.

Involvering på Østerbro

Der har været stor interesse for projektet blandt københavnernes. Gennem den digitale kortløsning har forvaltningen modtaget mere end 4.200 forslag til placeringer fordelt over hele Københavns Kommune fra

flere end 4.100 borgere. Desuden har forvaltningen undersøgt, hvad respondenterne er særligt opmærksomme på, når de kommer med forslag til placeringer af sorteringspunkter. Analysen viser en klar sammenhæng mellem respondenternes opmærksomhedspunkter og forvaltningens tilgang. Eksempelvis ses at brugerhensyn, flow, eksisterende affaldssortering og husstands nærhed ofte har høj prioritet i borgernes placeringsforslag. Forvaltningen har modtaget knap 1.000 forslag til placeringer af sorteringspunkter på Østerbro gennem den digitale kortløsning.

På Østerbro blev der i februar og marts 2021 afholdt henholdsvis opstarts- og fokuspå møde med deltagelse af Østerbro Lokaludvalg og Miljøpunkt Østerbro. Lokaludvalget fremhævede i den forbindelse, at de ønskede, at forvaltningen i arbejdet med at finde placeringer prioriterede få gode og store sorteringspunkter, hvor der er behov og synlighed, fremfor mange små sorteringspunkter. Desuden fremhævede lokaludvalget flere områder hvor forvaltningen kunne udnytte de store fortove i bydelen til placering af større sorteringspunkter. Yderligere ønskede lokaludvalget, at forvaltningen fokuserede på at placere sorteringspunkter i områder med funktioner og institutioner, hvor der er et naturligt flow af mennesker, og hvor affaldssorteringen kan indgå i hverdagslivet. Lokaludvalget fremsendte desuden konkrete forslag til placering af sorteringspunkter på Østerbro til forvaltningen. For de fleste af forslagene gælder, at det har været muligt at placere et sorteringspunkt nær ved eller i umiddelbar nærhed.

I april 2022 afholdt forvaltningen i samarbejde med Østerbro Lokaludvalg og Miljøpunkt Østerbro borgermøde, og forvaltningen deltog desuden på et fagudvalgsmøde under lokaludvalget i maj 2022. Til begge møder blev nærværende udkast til bydelsplan præsenteret og drøftet. Lokaludvalget indgav i den forbindelse en række bemærkninger, der er opsummeret nedenfor.

Lokaludvalget har fremsendt deres bemærkninger til forvaltningen (bilag 3d), hvoraf det fremgår, at de som udgangspunkt bakker op omkring forvaltningens forslag til sorteringspunkter. Dog kunne de godt have ønsket sig, at lokaludvalgets og miljøpunktets indflydelsesrum havde været mere tydeligt fra start. Lokaludvalget viste stor interesse for den bagvedliggende data for valg af placeringer, og de bidrog med hjælpsom lokal viden og konkrete ændringsforslag til fire placeringer. Blandt andet var der et stort ønske om at flytte en placering på Langelinie. Forvaltningen besigtigede derpå området sammen med to repræsentanter fra lokaludvalget, og efterfølgende blev placeringen rykket mere nordligt. Desuden var der ønsker fra både lokaludvalg og borgere om ændring af fraktioner i seks sorteringspunkter. Forvaltningen justerede efterfølgende valget af fraktioner i fire ud af de seks sorteringspunkter.

Økonomi

Anlæg

Der er med vedtagelsen af Cirkulær København bevilget et budget på 385 mio. kr. i takstmidler til udvikling, etablering og drift af sorteringspunkter i hele byen i planperioden. Af disse er ca. 270 mio. kr. allokeret til etablering af sorteringspunkterne. Omkostningerne til etablering af sorteringspunkterne på Østerbro, beskrevet i denne bydelsplan, anslås ud fra en nøgletalsberegning til ca. 20-25 mio. kr. Tallet er behæftet med stor usikkerhed, da det tager højde for en forventet betydelig stigning i materialepriser som følge af den nuværende situation på verdensmarkedet.

Placeringer og typer af sorteringspunkter er prioriteret ud fra en afvejning af kapacitetsbehov, brugerhensyn, effekt, økonomi, den gode affaldsløsning i byrummet og prioritering mellem byrumselementer.

Nedlæggelse af parkeringspladser

Implementering af bydelsplanen indebærer etablering af 52 sorteringspunkter. Til etablering af disse 52 sorteringspunkter estimeres det, at der skal nedlægges 49 parkeringspladser. I alt forventes, at 33 af de 52 sorteringspunkter forudsætter nedlæggelse af parkeringspladser. Heraf ligger 28 sorteringspunkter inden for betalingszonen for parkeringspladser, mens 5 ligger uden for betalingszonen. De resterende 19 sorteringspunkter forventes at kunne etableres uden nedlæggelse af parkeringspladser.

Sorteringspunkter (SP) og nedlæggelse af parkeringspladser			
SP i alt (antal)	SP med nedlæggelse af p-pladser (antal)	SP uden nedlæggelse af p-pladser (antal)	P-pladser der nedlægges (antal)
52	33*	19	49

* heraf ligger 28 sorteringspunkter inden for betalingszonen for parkeringspladser, mens 5 ligger uden for betalingszonen

Ud af de i alt 49 parkeringspladser der skal nedlægges, ligger 42 i betalingszoner. Provenuet fra de nedlagte parkeringspladser udgør 0,26 mio. kr. om året. Realisering af sorteringspunkter på placeringer, der kræver nedlæggelse af parkeringspladser i betalingszonerne, dvs. 28 sorteringspunkter, forudsætter at provenutabet skattefinansieres. Med udgangspunkt i Teknik- og Miljøudvalgets godkendelse af denne og øvrige bydelsplaner for placering af sorteringspunkter, udarbejder Teknik- og Miljøforvaltningen et budgetnotat til budget 2023 om finansiering af provenutabet fra de parkeringspladser der, jf. bydelsplanerne, skal nedlægges. De 24 sorteringspunkter, der kan etableres uden nedlæggelse af parkeringspladser eller med nedlæggelse af parkeringspladser uden for betalingszonen, kan etableres uafhængig af godkendelsen af dette budgetnotat.

Nedlæggelse af parkeringspladser pr. zone og samlet provenu						
Rød zone (antal)	Grøn zone (antal)	Blå zone (antal)	Gul zone (antal)	Uden for zone (antal)	I alt (antal)	Provenu pr. år (mio.kr.)
0	2	21	19	7	49	0,26

Implementeringsplan

Den forventede implementeringsplan for Østerbro ser således ud:

Forslag til placering til sorteringspunkter

Et kort, der indeholder forvaltningens forslag til placering af sorteringspunkter på Østerbro, er vedlagt bydelsplanen (bilag 3b). Af kortet fremgår placeringer, der ikke kræver nedlæggelse af parkering (blå), placeringer der kræver nedlæggelse af parkering i betalingszone (rød), placeringer der kræver nedlæggelse af parkering udenfor betalingszone (gul), samt eksisterende glaskuber og genbrugsstationer (sort). De eksisterende glaskuber er udgangspunktet for sorteringspunktets placering. Det betyder, at mange sorteringspunkter er placeret i umiddelbar nærhed af en glaskube. Sorteringspunkterne erstatter således ikke glaskuberne. Til kortet hører en tabel med uddybende oplysninger om sorteringspunkterne (bilag 3c).

I forbindelse med projektering af sorteringspunkterne, kan der blive afdækket eksempelvis anlægs- eller driftstekniske forhold som medfører, at forvaltningen vil være nødt til at justere et sorteringspunkt ift. eksempelvis placering, beholdertype, beholderantal og fraktioner eller helt sløjfe et sorteringspunkt.